Justitiedepartementet

Ju2022/03032

REMISSYTTRANDE FRÅN ECPAT SVERIGE

ECPAT Sverige (nedan ECPAT) är en barnrättsorganisation som arbetar mot alla former av sexuell exploatering av barn. ECPAT har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet *Bättre möjligheter att verkställa frihetsberövanden* (SOU 2022:50) och vill utifrån sitt uppdrag lämna följande yttrande.

Sammanfattning

Sexuella övergrepp mot barn är en allvarlig form av brottslighet som har långtgående konsekvenser för barns hälsa och utveckling. Barn är inte bara skyddsvärda utan också rättighetsbärare. Barn har rätt till skydd, upprättelse, erkännande och gottgörelse. Det är av största vikt att myndigheter har tillgång till de verktyg som krävs för att förövare ska kunna lagföras och att deras påföljder ska verkställas. Mot bakgrund av detta har ECPAT gjort följande ställningstaganden:

ECPAT tillstyrker eller har inga invändningar mot utredningens förslag.

Om betänkandet i allmänhet

I enlighet med artikel 19 i barnkonventionen ska staten vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och sociala åtgärder i utbildningssyfte för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, innefattande sexuella övergrepp. Artikel 34 fastställer att staten bär ansvaret att skydda barnet mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. I artikel 35 fastslås statens ansvar att vidta alla lämpliga åtgärder för att förhindra bortförande och försäljning av eller handel med barn. Tilläggsprotokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi betonar statens ansvar att förhindra att ett barn förmås eller tvingas att delta i en olaglig sexuell handling, att utnyttjas genom prostitution eller dokumenterade sexuella övergrepp (i dag benämnt som barnpornografi). Varje person under 18 år är att betrakta som ett barn (artikel 1) och det är statens ansvar att tillförsäkra att samtliga barn i Sverige åtnjuter de rättigheter som barnkonventionen stadgar (artikel 2).

ECPAT delar utredningens syn på att det är av yttersta vikt att staten har verkningsfulla möjligheter att tillse att personer som har dömts för allvarlig brottslighet även avtjänar den utdömda påföljden, samt att det intresset i princip väger lika tungt som intresset av att brottet kan utredas. Det är angeläget för barns tilltro till rättsväsende och vuxenvärld att förövare avtjänar utdömt straff eller påföljd för det brott de begått mot barnet. Det utsatta barnets säkerhet och trygghet kan också hotas när en dömd förövare är på fri fot. Så länge förövaren inte hittats kan förövaren också fortsätta begå sexualbrott mot barn både på och utanför nätet. Det är av största vikt att förhindra att dessa personer kan fortsätta sin brottsliga verksamhet.

På ECPAT pratar vi dagligen med barn vars erfarenhet ofta är att samhället inte tar dessa frågor på allvar, inte minst när det gäller sexualbrott på nätet. Att brottsbekämpande myndigheter får utökade möjligheter att lokalisera den som är anhållen i sin frånvaro ger en tydlig signal till dessa barn att samhället faktiskt tar deras utsatthet på allvar.

ECPAT Sverige
Sankt Göransgatan 66
112 33 Stockholm

08-59 89 20 00
info@ecpat.se
www.ecpat.se

ECPAT vill i sammanhanget också lyfta frågan om användningen av hemliga tvångsmedel riktat mot barn som misstänks eller har dömts för brott. I gällande rätt finns ingen uttalad särreglering vad gäller straffmyndiga barn och användningen av hemliga tvångsmedel och det har inte heller behandlats av utredningen. Det är angeläget att barns rättigheter och unika förutsättningar och behov beaktas särskilt vid beslut om hemliga tvångsmedel riktat mot barnet eller någon till barnet närstående. Ett barn som är misstänkt eller dömd för brott är fortfarande ett barn och ECPAT noterar med oro den politiska utvecklingen i Sverige vad gäller barn som begår brott.

Barn har samma rätt till respekt för den personliga integriteten som vuxna, den barnspecifika rättigheten finns i artikel 16 i barnkonventionen, men särskild hänsyn behövs tas i tillämpningen och tolkningen av denna rättighet på grund av barns specifika villkor.[1] Utredningen anger på sidan 117 att viss särskild hänsyn till ålder bör tas vid proportionalitetsbedömningen. Frågan om barns rätt till respekt för den personliga integriteten, särskilt när det kommer till unga lagöverträdare, är så pass komplex att det behövs tydligare ledning för rättstillämparen.

Föredragande i ärendet har varit juristerna Elisabeth Lindgren och Susanna Eriksson.

Stockholm den 8 februari 2023

För ECPAT Sverige,

Anna Karin Hildingson Boqvist
Generalsekreterare

[1] Se bland annat UNICEF (2017) Privacy, protection of personal information and reputation, Discussion Paper Series: Children's Rights and Business in a Digital World, https://sites.unicef.org/csr/css/UNICEF_CRB_Digital_World_Series_PRIVACY.pdf (hämtat 2023-01-27).